

עבודת השם

פרשת "עקב"

זקן אחד שהיה לו בן קטן, וחסד עבודו אלף זהובים. קרא האב לאחד מאוהביו ובקשו להיות אפטרופוס לבנו לגדלו ולהשגיח על רכושו והיות מאוכלי שולחנו. וכן היה, לאחר שהאב נפטר לבית עולמו, לקח אותו ידי את בנו ומינה אותו להיות פקיד בבית מסחרו, ופסק לו שכר קצוב לשנה. לאחר שעברו כמה שנים שמע הנער כי יש לו אצל בעל הבית שלו אלף זהובים בירושה שנשארה לו מאביו, ואמר בליבו למה לי להתייגע ולסמוך על שולחן אחרים?

ניגש אליו הנער ואמר לו: תן לי את כספי ואתפרנס משלי בלי יגיעה. אמר לו בעל הבית: אם רצונך לקחת תוכל לקחת, אבל אם תשמע לעצתי, שמור לך את המעות ולא תיקח עתה מאומה, כי המעות יתבזבוזו לך ותישאר ריק מכל וכל, לכן עדיף יותר שתתייגע באיזה עסק ומוזה תאכל ותשבוע, וכספך יהיה שמור אצלי כפי שהיה שמור עד היום, ובבוא העת יהיה לך את הכסף להשתמש בו לצרכי נישואין וקניית דירה וכדומה.

והנמשל, אבותינו הקדושים הפקידו אצל הקדוש ברוך הוא את זכותם שתהיה שמורה בעד בניהם אחריהם, ואם הוא יתברך ייתן לנו את הירושה מיד, הלא נאכל אותה פרוטה פרוטה עד תום זכות האבות, לכן אמר "והיה עקב תשמעון את המשפטים האלה", ותתייגעו בעבודה, אז יהיה הרייווח שלכם "ושמר ה' אלוהיך לך את הברית ואת החסד אשר נשבע לאבותיך" (אהל יעקב).

"וְהָסִיר ה' מִמֶּךָ, כָּל־חֲלָוִי וְכָל־מִדְּוֵי מִצְרַיִם הָרְעִים אֲשֶׁר יִדְעָתָּה..." (עקב ד"טו) והסיר ה' ממך כל חלי. שמלבד כל הברכות שיהיו לך, אף יסיר ממך הקב"ה כל מיני מחלה, שהרי אם יש לאדם כל טוב שבעולם והוא חולה, אינו נהנה כלל מן הטוב הזה, ונוח לו לאכול פת יבשה ולהיות בריא ושלם מאשר להיות חולה ו מרובה בטובות. לכן אומר משה רבנו לישראל והסיר ה' ממך כל חולי. היינו המחלות הרגילות לבוא לעולם מחמת שינויי העיתים והזמנים וזה שנאמר כל חולי הכונה למחלת המרה, שכל המחלות תלויות בה, שאמרו חז"ל שיש פ"ג מיני מחלות במרה, ואפשר להסירם ע"י פת שחרית, ואפילו אם אוכלים פת קיבר ושותים מעט מים. ועוד מעלות יש למי שאוכל שחרית. שניצול בחמה מפני החמה ובגשמים מפני הגשמים. ומחכימה האדם, שיש לו דעת מיושבת ולימודו מתקיים בידו. ואינו מוזהב, והורגת הכינה שבמעיו. ואם רודפים אחריו הרבה רודפים אינם יכולים להשיגו.

"וְהָיָה עֵקֶב תִּשְׁמְעוּן, אֶת הַמִּשְׁפָּטִים הָאֵלֹהִים, וְשָׁמַרְתֶּם וְעִשִּׂיתֶם, אֹתָם..." (עקב ד"ב) פרשת עקב היא המשך לפרשת ואתחנן, כי בסוף פרשה שעברה כתוב "וידעת כי ה' אלוהיך הוא האלוקים האל הנאמן שומר הברית והחסד לאוהביו ולשומרי מצוותיו לאלף דור, ומשלם לשונאיו אל פניו להאבידו", כלומר כשם שהוא נותן שכר טוב להולכים בדרכיו, כן הוא משלם גמול לעוברי רצונו. ועל זה אומר בורא עולם לישראל "והיה עקב תשמעון", בסופו של דבר הלא תהיו מוכרחים לשמוע את דברי ולקבלם כי אכפה אתכם, ולכן מוטב שתשמעו לאלתר.

ויש מפרשים שזה שנאמר עקב תשמעון הכונה למצות שאדם דש בעקביו היינו שהן קלות בעיניו, כגון הסיגים שגדרו חכמים כדי שלא לעבור על דברי תורה. ואדם דש בהם לעבור עליהם ואומר: רק את המצות עצמן אני רוצה לקיים ולא את הגדרים. ובכלל האיסור לרוש מצות בעקב, שלא לזלזל בהן, כגון למנוע הציצית מלהיגרר על הארץ וכן רצועות התפילין. ואף במצוות עצמן יש מצוות שאין אדם מקפיד עליהם ודש עליהם בעקביו. ועל כך הזהיר הכתוב, והבטיח: ושמר ה' אלוהיך לך את הברית ואת החסד אשר נשבע לאבותיך, כפי שנתבאר בסוף הפרשה שלפני זו שבזכות האבות עושה הקב"ה חסד עם הבנים עד אלף דור.

"וְשָׁמַר ה' אֱלֹהֶיךָ לָךְ, אֶת־הַבְּרִית וְאֶת־הַחֶסֶד, אֲשֶׁר נִשְׁבַּע, לְאַבְרָהָם..." (עקב ד"ב) יש להבין מדוע צריך השם יתברך לשמור להם חסדי אבות, והרי אם הם בעצמם ישמעו וישמרו את המצוות, אינם זקוקים לזכות אבות, ויכולים לקבל שכר בזכות עצמם? והעניין יובן על פי משל לאדם

18:58	כניסת השבת
19:58	צאת השבת
19:19	שקיעה
20:31	ה. תם
6:13	הנץ

הפטורה: "ותאמר ציון"

"זוכרת את-כל-הדרך, אשר הולכת ה' אליה זה ארבעים שנה-במדבר..." (עקב ח"ב) ולמה הולכים ארבעים שנה במדבר היה לו להכניסם לארץ מיד? לכן אמר שעשה זאת למען ענותך לנסותך, שאילו היה מביא אותם לארץ מיד, היו בוטחים בחילים ובכוח ידם, לכן הולכים ארבעים שנה במדבר כדי להרגיל אותם באמונה וביטחון בשם יתברך, שיראו שיוכל לערוך להם שולחן במדבר, וגם יוכל לתת להם לחם בארץ לא זרועה, וכדי להרגילים במידת ההסתפקות ולהרחיקם ממותרות, לכן נתן לכולם לחם בשווה כעטני כעשיר, מן לכל אחד עומר לגלגלת, כדי להרגילים בזה שלא יבקשו מותרות כי כן דרכה של תורה, זהו למען ענותך לנסותך, אם לא לא תבעט בתורה ובמצוות, וזהו לדעת את אשר בלבבך התשמור מצותיו אם לא, אם תבחר בחיים כאלה ללכת בדרכי התורה והמצוות, ולחיות חיי הסתפקות ושלא לבקש מותרות ותענוגים (שמנה לחמו לוקט מאהבת חיים).

"ושמחת את-דברי אלה, על-לבבכם ועל-נפשכם;" (עקב י"א) וצווה להם משה רבינו ואמר להם, ושמחת את דברי אלה על לבבכם, היינו אל תסחור דעתכם מהם, ועשו דברים שלא תשכחו אותם, שלא תאבדו כל השובה הזאת. ואח"כ תסבלו כל אותן הפורענויות בגלות. מעשה באלישע בעל כנפיים. שהיה לובש התפילין כל היום. ולמה היה נקרא בעל כנפיים, שפעם אחת גזרה המלכות גזרה על ישראל שלא יניחו תפילין, וכל המניח תפילין ינקרו את מוחו, ואלישע זה היה הולך בשוק עם התפילין בראשו. וראהו אחד מגדולי המלכות ורץ אחריו. וכשראה אלישע שהוא רץ אחריו מיהר והסיר התפילין מראשו והחזיקם בידו, וכשבא אצלו שאלו מה יש לך בידך, אמר לו כנפי יונה, ופתח ידו ונמצאו שם כנפי יונה. והטעם שאמר כנפי יונה ולא אמר כנפיים סתם, לפי שנמשלו ישראל ליונה, כמו שנאמר: כנפי יונה נחפה בכסף ואברותיה בירק חרוץ (תהילים סח). ללמדנו כשם שכנפי היונה מגינות על היונה, שאינה מריבה עם שאר העופות בפיא אלא בכנפיה, כך ישראל המצות מגינות עליהם שלא יגיע אליהם כל נזק.

סיפור בהמשכים
"נס המים" חלק א.

בערב שבת חזון ניתנה הפקודה. השנה שנת תש"ד. רגע לפני מרד התושבים הפולנים בוורשה, כאשר ברקע נשמעו תותחי הצבא הסובייטי, החליטו הגרמנים להעביר בחופזה את היהודים שנתרו במחנה הריכוז בוורשה לעבודות כפייה בדאכאו. יום שישי חל אז בח' במנחם-אב, ערב תשעה באב שחל בשבת. היהודים האומללים היו חלושים, מורעבים ומותשים. לעומת זה, הנאצים התחלפו במשמרות כדי לשמור על כוחם, ועשו הכול כדי להתאכזר ליהודים ולהתעלל בהם. בכל יום היה עליהם לצעוד כשלושים וחמישה קילומטרים, בלי מים לשתות. רבים נפחו את נשמתם בתלאות הדרך. מתוך ששת-אלפים שיצאו מוורשה הגיעו לדאכאו רק כאלפיים איש. בין הצועדים היה גם האדמו"ר מצאנז-קלויזנבורג, רבי יקותיאל-יהודה הלבשוטאם. הוא היה לסמל של עמידה איתנה. שוב ושוב עודד את הסובבים אותו לאזור את שארית כוחם ולא להתייאש. על-אף הייסורים הקשים ועינוי הגוף דבק כל העת בתפילה ובקיום המצוות, ככל שהיה יכול. בתחילת המסע ובמהלכו קיבלו השבויים מנות דלות של שימורים מלוחים, ולחם אף לא טיפת מים אחת. הימים היו ימי קיי ליהודים, אולם דבקה לחיכם מצמא. היו שניסו ללקק את מי השופכין שבצידי הדרכים. הצדיק מקלויזנבורג התחנן לפניהם שלא להסתכן בהרעלה. איכרים טובים ניסו להגיש מים ליהודים הצמאים, אך הם גורשו בחרפה על-ידי חיות-הטרף. הללו אף שפכו את המים מול עיניהם הכלות של היהודים. היום השלישי למסע, יום ראשון, תשעה באב נדחה, היה הקשה ביותר. הנאצים הפליאו את מכותיהם באכזריות רבה וללא הבחנה. במגבלים ובמוטות ברזל דחקו בשבויים ההולכים לפניהם ברגליים כושלות, קודחים מחום ומאיבוד נוזלים. מספר החללים באותו יום הגיע לשיאו. הללו נשארו מוטלים בדרך באין קובר, ושורות הצועדים נידלדלו והלכו. ואז ניתנה סוף-סוף הפקודה: "מנוחה! לרדת מן הכביש שמאלה!". היהודים התרכזו בשדה רחב-ידיים, על שפת נהר. זיק של תקווה ניצת בעיניהם. כמה יהודים מיהרו לרדת אל שפת הנהר והרטיבו את שפתותיהם היבשות. הם לא הספיקו להרים את ראשם ומטר כדורים נורה לעברם בידי המרצחים. דמם התערבב במי הנהר. מפקד המצעד, קצין שטני ואכזר במיוחד, הסביר לנותרים כי עשה זאת מתוך 'אחריות' לגורלם, שלא יטבעו חלילה... הוא הורה לפקודיו להמשיך במסע. החיילים, שזה עתה הרוו את צימאונם במי הנהר, פתחו בצריחות חייתיות: "לאהופן!" [=לרוץ!...] **ההמשך ב"ה בשבוע הבא!**

פנית ההלכות
"דינו יולדת בשבת"

ע"פ ילקוט יוסף
כרך ד.

טז. אם כבה האור, ויש צורך להדליקו כדי לטפל בילדות, בוודאי שיש להדליק את האור בשבת, ויש אומרים שעדיף להדליק מגורת פלורסנט מאשר נורה רגילה שבה חוט הלהב גדול יותר. ויש חולקים. וראה להל עמו' תשעב. ואם יש קטן יבקשוהו שהוא ידליק את האור. ועדיף שאדם זר יבקש זאת ממנו, ולא אביו ואימו המצויים על חינוכו. ואם אין שם אדם זר אין להתעכב בשביל זה. (ילקוט יוסף שבת כרך ד' עמוד שא)

יז. יולדת המתכוונת לנסוע לבית החולים סמוך לכניסת השבת, אין לה להדליק נרות שבת בכרכה. בביתה, אלא אם כן נשאר אדם בבית שייחנה מאור הנרות. ואשה יולדת מותר להביא אצל מיטתה את נרות השבת כדי שתדליקם שם, ואחר כך יוליכום למקומם. (ילקוט' שם עמו' שא)

עלון זה לעילוי נשמת!

ברוך עובדיה בן שרה	יגאל יוכפז בן שושנה
שרה בת סלמה	שלום בן משה
אסתר בת חנה	שלום בן אברהם
ציון עובדיה בן רחל	יחזקאל אליהו בן סמרה
נעמי לקס בת אסתר	יעקב לקס בן אסתר
רחל עובדיה בת אסתר	רבקה בת כאגו וחנניה
שלמה בן אליהו ושרה	אברהם דמתי בן אסתר
חיה שורחזון בן חנה	יוסף צברי בן אהרון

ת. נ. צ. ב. ה.

עורך ומגיש: שלום ע.
המעוניינים לקבל את העלון למייל בתפוצה שבועית:
יש לשלוח הודעה לאימייל: avodat.ase@gmail.com
כמו כן ניתן להוריד את העלון באתרי לדעת,דרשו,ועוד...